

UNIVERSITY COLLEGE LONDON

University of London

EXAMINATION FOR INTERNAL STUDENTS

For The Following Qualification:–

B.A.

Hebrew & Jew. Studs. C98: Jewish Literary Aramaic

COURSE CODE : HEBRC098

UNIT VALUE : 1.00

DATE : 03-MAY-05

TIME : 10.00

TIME ALLOWED : 3 Hours

HEBRC98: Jewish Literary Aramaic

Attempt ALL questions.

Translations should be rendered in idiomatic English, indicating the literal meaning of the words where necessary in square brackets.

In your parsing of boxed words you should provide the root, conjugation, tense, person (if applicable), number and gender (if applicable), as well as the meaning. If there are prefixed or suffixed elements, you have to identify these as well.

Section A: seen texts

1. (a) Translate the following passage into idiomatic English:

1 בכדו שבח משה ובני ישראל ית שירת תושבחתה הדה קדם
יִי ואמרין [למימר] נודי ונשבח קדם יִי דכל מן דמתגאי קדמוי
הוא במימרי מתפרע מיניה סוסון ורוכביהון על די [אתגאון]
ורדפו בתר עמא בני ישראל רמא וטבע יתהון בימא דסוף: 2
תוקפן ורוב תושבחתן דחיל כל עלמיא יִי אמר בממריה והוה
לן לפריק אמרין בני ישראל דן הוא אלהן [ונשבחיניה] אלה
אבהתן ונרוממנה

[15 marks]

- (b) Parse the boxed words. [5 marks]

- (c) Discuss the relation between this translation and the Hebrew text (Exod. 15.1-2). [5 marks]

אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' ויאמרו לאמר אֲשִׁירָה:
לה' כִּי־גָאָה גָאָה סוּס וְרוֹכְבוֹ רָמָה בָּיָם: 2 עֲזִי וְזַמְרָת יְהוָה לִישׁוּעָה זֹה
אֱלֹהֵי יְאֻנְהוּ אֱלֹהֵי אָבִי וְאֶרְמָמְנָהוּ:

2. (a) Translate the following passage into idiomatic English:

11 אף [במעבדך] ניסין ליהושע במישר גבעון כד איתגברו
וסליקו עלה חמשא מלכין מלכא דירושלם ומלכא דחברון
ומלכא דירמות ומלכא דלכיש ומלכא דעגלון שמשא וסיהרא

קמו במדוריהון תלתין ושית שעין במימרך איתגברו בתקוף
ניצחן גבורתך :

12 **באיתיותך** לווט על סנאי עמך באתגליותך למתבר רשיעי
ארעא ברוגוזך תקטל עממיא:

13 אתגליתא למפרק ית עמך למפרק ית משיחך שיציתא מן
קדמיהון מלכיא ושלוטוניה ומבתיהון תרכתא חייביא תברתא
חליהון רגלי עמך על פריקת צוארי מלכיהון תדרוך מימרך
קיים לעלמין :

14 **בזעתא** ימא בחוטריה דמשה גברי רישי משרית פרעה
דחשיבו מחשבן בישן על עמך דברתנון ברוח עלעולין טבעתנון
בימא דסוף על דרחיקו ושעבידו ית עמך ויהבו עיצא בסתרא
לאובריהון:

[15 marks]

(b) Parse the boxed words. [5 marks]

(c) Describe some of the salient characteristics of this translation of
Hab. 3. [5 marks]

3. (a) Translate the following passage into idiomatic English:

ארבעה מירושלם אזלין להדא אתינס **ואיתקבלון** גבי חד בר
נש . עבד להון שירו אכלון שחון פרס להון ארבעה ערסון
והות חדא מנהון פחיתא וטליה שיעה וטויה לחברתה: מן דקמון
להון אמר שמע אנא דבני ירושלם חכימין אינון סגין אנון ודמוך
ליה גבי חד מנהון למדע מה הוון אמרין: אגיב חד דהוא דמיך
על ערסא פחיתא ואמר לון מה אתון **סבירין** דאנא דמיך אלא
על ערסא דערסא . אגיב אחרינא אף חמרא **דשתיןן** טעם
קבר אית ביה:

[15 marks]

(b) Parse the boxed words. [5 marks]

(c) How does this passage from LamR 1.4 deal with the biblical
text? [5 marks]

Section B: unseen text

4. (a) Translate the following passage into idiomatic English:

אלהא דעלמא יהא שמיה מבורך לעלם ולעלמי עלמין
ענוותונתיך וישרותך וצדיקותך ותוקפך והדרך לא **פסקין**
לעלמי עלמין אלפת יתן למברכה לחתנה ולכלתה מן אדם
וזוגיה ועוד אלפת יתן **למבקרא** ית בישא מן אבונן אברהם
צדיקא כד אתגליתא עלוי במשרה חזווה ועד כען הווה צער
מן גורתא ועוד אלפתא יתן למנחמה ית אבליה מן אבונן יעקב
צדיקא אורחיה דעלמא ארעת לדבורא מרביניתא דרבקה אמיה
ומיתת רחל עלוי באורחיה ויתב ליה צווח ובכה ומילל ומספד
ואת ברחמך טביא אתגליתא עלוי וברכת יתה ברכת דאבילה
ברכת יתיה **ונחמת** יתיה דכן כתבה מפרש ואמר ואתגלי יי
על יעקב זמן תנינות במיתיה מן פדן־ארם וברך יתיה:

Notes:

מרביניתא 'wetnurse'

צווח 'to cry out'

[15 marks]

- (b) Parse the boxed words.

[5 marks]

- (c) Describe the characteristics of the translation in the Targum.
The Hebrew verse—the beginning of a sidra in the Torah—
reads:

וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶל־יַעֲקֹב עוֹד בָּבֹא מִפָּדֵן אֲרָם וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ

[5 marks]